

SELİM SIRRI TARCAN'IN DEKROLİ MEKTEBİ III İSİMLİ YAZISININ OSMANLICADAN LATİN HARFLERİNE ÇEVİRİSİ

TRANSLATION OF SELIM SIRRI TARCAN'S TEXT ENTITLED DEKROLİ MEKTEBİ III FROM OTTOMAN TO LATIN LETTERS

Şeyhmus ÖYÜN

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, tarihci1364@gmail.com

İstanbul / Türkiye

ORCID: 0000-0003-4257-9519

Ünsal TAZEGÜL

Iğdır Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, unsaltazegul@gmail.com

Iğdır / Türkiye

ORCID: 0000-0001-9772-9305

Mustafa Zahit SERARSLAN

İstanbul Rumeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

İstanbul / Türkiye

ORCID: 0000-0001-7181-9118

Özet

Selim Sırrı Tarcan, Türk sporunun gelişip ve yayılmasında önemli roller üstlenmiş bir spor adamıdır. Yapılan bu çalışmanın amacı, Selim Sırrı Tarcan'ın Hayat dergisinde yayınlanan Dekrolü Mektebi III İsimli Yazısının Osmanlıcadan Latin Harflerine çevirmektir. Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi içerisinde yer alan doküman analizi yöntem olarak kullanılmıştır. Selim Sırrı Tarcan; kaleme aldığı bu makalesinde okullarda verilen eğitimin çarpıklığı üzerinde durmuştur. Her çocuğun farklı yetenekleri ve farklı özellikleri olduğunu belirten Tarcan, öğretmenlerin çocuklar arasında fark gözetmeksizin bütün çocuklara aynı sistem ile eğitim verdiğini vurgulamaktadır. Yine eğitim programının beklenen etkiyi yaratmadığında, bazı insanların eğitim programındaki yanlışlıklardan beklenen etkinin oluşmadığını belirtmektedir.

Anahtar Kelimeler: Selim Sırrı Tarcan, Hayat Dergisi, Dekrolü Mektebi III.

Abstract

Selim Sırrı Tarcan is a sportsman who played an important role in the development and spread of Turkish sports. The aim of this study is to translate Selim Sırrı Tarcan's Dekrolü Mektebi III, which was published in Hayat magazine, from Ottoman Turkish to Latin Letters. In this study, document analysis, which is included in the qualitative research method, was used as a method. Selim Sırrı Tarcan; In this article he wrote, he focused on the distortion of the education given in schools.

Stating that each child has different abilities and different characteristics, Tarcan emphasizes that teachers give education to all children with the same system, regardless of children. He also states that when the training program does not produce the expected effect, some people do not have the expected effect from the mistakes in the training program.

Keywords: : Selim Sırrı Tarcan, Hayat Magazine, Dekroli School III.

Giriş

Yapılan bu çalışmanın amacı, Türk sporunun gelişmesine büyük katkılar sağlayan Selim Sırrı Tarcan'ın Hayat dergisinde yayınlanan Dekroli Mektebi III İsimli Yazısının Osmanlıcadan Latin Harflerine çevirmektir.

Osmanlı İmparatorluğunun son döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk sporunun çağdaşlaşmasına ve gelişmesine büyük katkılar sağlayan Selim Sırrı Tarcan, 25 Mart 1874'te Yusuf bey ve Zeynep hanımın çocuğu olarak dünyaya gözünü açmıştır (Mutlu, 2019; Çapan, 1999; Tarcan, 1946). Tarcan 93 harbinin kaybedilmesinin ardından Annesiyle birlikte İstanbul'a gitmiştir. İstanbul da Mekteb-i Sultani'ye de okurken jimnastik ile tanışmıştır (Tarcan, 1953). Mekteb-i Sultani'de okuduğu dönemde derslerinde pek başarılı olamamıştır. Sıklıkla yaramazlıklarıyla anıldığı okulunda, belki de başarılı olduğu tek ders olan jimnastikten dönem sonlarında sınıf birincisi olarak ödül almıştır (Şinoforoğlu, 2015). Selim Sırrı Tarcan'ın jimnastiğe olan yeteneği ve başarısı onun hayatının ilerleyen dönemlerinde Kara Kuvvetleri Komutanlığında Jimnastik Öğretmeni olmasına vesile olacaktır. Tarcan öğretmenlik yaptığı bu dönem içerisinde 1909 yılın da Stokholme'e Yüksek Beden Eğitimi Enstitüsü'ne tahsil için gönderilir (BEO, 3521/ 264073; BEO.003511.263276001). Burada eğitimini tamamlayıp ülkesine geri döndükten sonra çağdaş beden eğitimi ve sporun gelişmesi için akademik ve saha çalışması yapar (Güven, 1996; Gülüm, 2008).

ARAŞTIRMA MODELİ

Yapılan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi içerisinde yer alan doküman analizi yöntem olarak kullanılmıştır.

Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Kıral, 2020). Doküman analizi, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir (Corbin & Strauss, 2008). Çalışma için Iğdır Üniversitesi etik kurulundan, etik onayı alınmıştır.

Hayat Dergisi, Sayı: 5 Ankara, 30 Kânûn-ı Evvel 1926 1'inci cilt, Sayfa 13- Dekroli Mektebi 3

Her çocuk bir değildir, çocuklarda görülen kusurlar, muallimin lokantacılığa benzer mi, terbiye edici oyunlar, program, metot.

Pekiye bildiğiniz bir şeyi tekrar edeceğim: Her çocuk bir olmaz. Hatta aynı şartlar altında büyüyen kardeşler arasında bile büyük farklar vardır. Buna rağmen bir dershanede toplanan ve aynı rejime tâbi tutulan çocuklarda bu farklar o kadar göze çarpmaz. Bu, ihtimal ihtiyaçtan ileri gelen bir zarurettir. Çünkü muallim (öğretmen) yutacak olanı değil kendi yutturacağını düşünür. Hem zaten kolayı da var talebe kendisine verilen gıda ağır gelir de sindiremezse sınıfta döner, bir daha döner ya sürüne sürüne tahsilini (eğitimi) bitirir veya yarıda bırakıp çıkar gider.

Çocukların belirli senelerde eğitimlerini problemsiz bitirmeleri elbette ki temenni edilmektedir. Fakat öyle olmuyor ki, bu ancak yüzde seksenine nasip oluyor. Ya yüzde yirmisi ne oluyor? İşte bunun bizi düşündürmesi lâzımdır.

Genellikle çocuklar arasındaki maddi veya manevi farklar hiçbir vakit doğal olmayan veya sorunlu olanlar arasındaki farklar kadar göze çarpmaz. Öyle değil mi? ya bakarsınız birinin gözleri uzaktan görmüyor, diğeri ağır işitiyor, bir üçüncüsü telaffuzda zorluk çekiyor veya yazamıyor, bir dördüncüsü isyankâr, sert, uyuşmaz, inatçı nihayet bir beşincisi aklen zayıftır.

Zor anlıyor veya hafızasında hiçbir şey yer tutmuyor. Bundan anlarsınız ki işin içinden çıkmak için yöntemi bireyselleştirmekten başka çare yoktur. Kulağı iştımevenleri bir türlü bedensel rahatsızlığı olanları başka türlü, fikren hasta olanları daha başka türlü eğitmek lazımdır.

Pek açıktır ki aynı tarzda düzenlenmiş bir programın böyle fikri veya ruhu, yaş itibariyle birbirinden farklı olan bir kısmı dikkatsiz, bir kısmı sınırlı, bir kısmı söz anlama yeteneğinden yoksun insanlara eşit bir şekilde uygulanmasına imkân yoktur.

Her talebeye de ayrı öğretmen veremeyiz. Zaten bu mümkün olsa da çocuğu toplum hayatının etki alanından mahrum etmek doğru bir şey değildir. O halde ne yapmalı? Yapacak şey çok basittir. Müşterilerini memnun etmeyi bilen bir lokantacı gibi hareket etmeli. Çok para kazanan çok müşteri çeken bir lokantacının haline bakınız. Onun listesinde her gün pişen birkaç türlü yemek vardır. Fakat onlardan başka bazı müşterilerin arzusuna göre liste dışında hazırlaması kolay soğuk etler, balıklar, konserveler de vardır. Lokantacının vazifesi müşteriyi memnun etmektir. (Mino) Harici bir şey isteyen müşteriye, (hayır, ben bugün bu yemekleri pişirdim ister ye ister yeme) diyecek olursa iflas etmesi muhakkaktır.

Elbette ki okulları lokantalara döndürmek fikrinde olmadığımı güvenebilirsiniz. Fakat bir lokantada bu yemekleri gördüğüm zaman okulları hatırladım.

Çocuklar okula ihtiyaç duydukları fikri, ahlaki ve bedeni gıdalarını almak için gidiyorlar. Öğretmenler onların iştahlarını almak için gidiyorlar. Öğretmenler onların iştahlarını tahrik etmeye ve kendilerine sindirimi kolay ve lezzetli şeyler vermeye mecburdur. O halde neden müşterisinin ihtiyacına göre bu yemeklerde lezzetine ve çeşitliliğine dikkat etmesin.

Şimdi ne düşündüğünüzü keşfediyorum. Böyle her çocuğun gönlüne göre çeşitli yemekler nasıl verilebilir. Hiç buna imkân var mıdır? Hele bir de sınıf kalabalık olursa?

Evet, hakkınız var doğru düşünüyorsunuz. Fakat kısmen doğru, gayet hünerli lokantacıları gözünüzün önüne getiriniz. Aceleyle tereyağına kırdığı taze bir yumurtayı dil dökerek nasıl yutturduğunu bir düşününüz evet ben de biliyorum ki bu başlangıçta biraz zordur. Ancak çocukların menfaati söz konusu olunca öğretmen hiçbir fedakârlıktan çekinmez. Zaten böyle hareket edilirse çok geçmeden çocukların derslere olan istek ve gayreti artar. Bunu temin etmek bir öğretmen için emeklerinin en büyük kazancıdır.

Ben böyle yaptım, kendileriyle birlikte çalıştığım meslektaşlarıma da benim gibi hareket etmeyi tavsiye ettim. Önce sabırları tükendi muvaffak olamadılar, ümitsizliğe düştüler. Tıpkı verdiği ilaçların hastası üzerinde hiçbir etki yapmadığını gören tabip (doktor) gibi umutsuz oldular ve az kaldı bırakıp gideceklerdi. Özellikle terbiye edici oyunlar imdatlarına yetişti ve çözülmesi mümkün olmayacak zannettikleri mesele, artık açığa kavuşmuştu. Bu oyunlar; çeşitli mizaç ve ahlakta olan öğrencilerin aynı zamanda hem şahsiyetini terbiye etti hem kendilerine faydalı bir faaliyet sağlamış oldu. Bu oyunlar Madam Montessori'nin çocuğa kişilik kazandıran onu özgürlüğe, girişkenliğe ve kendisini harekete alıştıran oyunlara benzettir. Ukle (Ucle)'deki müessesemi ziyaret ettiğiniz zaman bu oyunlardan nasıl yararlandığımı göreceksiniz.

Şimdi size biraz da programdan bahsetmek isterim. Bu mesele çok mühimdir. Çünkü ne vakit ki eğitimden talep netice doğurmazsa derhal kabahati programlara atfederler. Töhmət altında kalan hep o zavallı programdır. O halde zannımca ilkokullara mahsus programların başlıca kusuru, çocuk doğası ve ruhuyla gerçekten az ilgilenmiş fakat kendi ihtisasları alanındaki bilgili kimseler tarafından esinlenmiş ve meydana getirilmiştir. Onlara göre erişilmesi istenilen gaye, her şeydir. Çocuk ikinci derecede ehemmiyeti barındırmaktadır. Ve mademki istenilen şey çocuklara hep birlikte hareket edebilme yeteneği vermektir, artık her ilimden birer parça alarak onların adeta bütününden kuru ve lezzetsiz birer gıda meydana getirip ilkokullara gönderiyorlar. Bu gıdaların o sınıflara devam eden çocuklara faydalı olup olmadığını düşünmezler ve her ne vakit ki programları ıslah ve düzenlemeye kalkışılmışsa hafifletecek yere ağırlaştırmışlar ve onu daha güç ve sindirimini daha da imkânsız bir hale koymuşlardır. Örnek olarak tarihi ele alalım. Şimdi ona bir de birinci dünya savaşı olayını ilave etmek lâzım gelecek!!

Bütün bu nefislerden uzak bununla beraber ihtiyaca elverişli, çocuğun muhtelif melekelerini uygun bir surette işletecek ve geçmiş nesillerin ilm ve sanayi hazinelerini onların seviyesine indirecek bir program nasıl yapılmalı?

Bu, hakikaten etrafında birçok tartışmalar yapılacak problemlerle dolu bir meseledir. Bana gelince: bir taraftan çocuk psikolojisinin mevcut durumunu diğer taraftan toplumsal ihtiyaçları dikkatten uzak tutarak bu meseleyi çözmeye yeltendim.

Çocuğun Belçika ve bütün Avrupa çocuklarının neler bilmesi gerektiğini sonra da çocuklar için en çekici bilgiler ne gibi şeyler olduğunu kendi kendime sordum ve ona göre programı düzenledim.

Selim Sırrı

Sonuç

Selim Sırrı Tarcan; kaleme aldığı bu makalesinde okullarda verilen eğitimin çarpıklığı üzerinde durmuştur. Her çocuğun farklı yetenekleri ve farklı özellikleri olduğunu belirten Tarcan, öğretmenlerin çocuklar arasında fark gözetmeksizin bütün çocuklara aynı sistem ile eğitim verdiğini vurgulamaktadır. Bu durumunda, çocukların eğitim hayatını olumsuz etkilediğini belirtir. Tarcan, Bu problemlerle eğitim anlayışına ise şu şekilde bir çözüm getirmiştir. Okulları bir lokantaya benzeten Tarcan, iyi bir lokantanın müşterilerinin iştahlarına ve isteklerine göre de yemek yaptığını belirtirken; öğretmenlerinde, öğrencilerin iştahlarını derse karşı kabartması ya da motive etmesi gerektiğini belirtmektedir. Tarcan, çeşitli oyunların öğrencilerin derse olan ilgi ve alakasını artıracaklarını belirtmektedir. Tarcan'ın bu makalede ele aldığı diğer bir konuda eğitim programıdır. Eğitimin beklenen etkiyi yaratmadığı durumlarda, bazı insanların eğitimde kullanılan programların yanlışlığından istenilen hedefe ulaşılmadığını belirtir.

Kaynakça

Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory. Thousand Oaks: Sage.

Çapan M.Ş. (1999). Türk sporunda Selim Sırrı Tarcan. Ünyay Yayınları. Muğla.

Gülüm, V. (2008). *Adana İlindeki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarında Uygulanmakta Olan Beden Eğitimi Öğretim Programına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Adana.

Güven, Ö. (1996). Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Okulların Eğitimini Hazırlayıcı Çalışmalar, *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 70-82.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.

Mutlu M. (2019). *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e spor ve eğitimde öncü bir isim: Selim Sırrı Tarcan*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara.

Tarcan, S. S. (1946). *Hatıralarım. Canlı Tarihler XVI*, İstanbul: Türkiye Yayınevi.

Tarcan, S. S. (1953). *Spor dünyasında 1953*. İstanbul: TRT Radyosu.

Şinoforoğlu, O.T. (2015). *Selim Sırrı Tarcan ve İsveç Jimnastiği: Beden Eğitiminde İsveç Modelinin II. Meşrutiyet Dönemi Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

BEO, 3521/ 264073

BEO.003511.263276001

Ekler:

حیات

میانہ رانما میانہ... ریایہ رانما جیوہ حیات قاتلم!...

نرسی ہرردہ ۱۰ غرورشدہ .
 سٹہلکی پوستہ ایله ۵ لیرا .
 اجنی مملکتلر ایچین ۵ دولار .

ایوہ وعلان ایشری ایچین استانبول بوروسہ
 مراجمت ایڈیلیر .
 یازی ایشریتلک مرجمی آقرہ مرکزور .

ادارہ مرکزی :
 آقرہدہ ، ماروقامیلکی یاشدہکی دائرہ
 استانبول بوروسہ :
 بابخالی جادسدنہ وسلی پرشپہ
 اداره خانہسی داخلدہکی دائرہ
 تلوفن : ۳۶۷

صافی : ۵
آقرہ ، ۳۰ کانون اول ، ۱۹۳۶
۱ نجی جلد

صافی : ۵

کوندہ سعاد آتاک باولماسی یوقہ یقیداسی داما موافق اولاجی منافعہ ایڈیلیر . عالمه فارشی یایلماستک عیب صایله جی دوشونولدی . هرکک اوچ کون طرفده کندی گوشکی ییلماسی قراشیدی [۱] .

دلاقرایمیری . داطه لادارایمیزدن قوروش سیرسی وارسه کاندخامه فوشدی . بر محمدز کندی . اوچ کون موکرا کوزیل ، امثالز سمد آبدده طورالمن باشقا برشی قانادی . اختلاجلیره عقل باشنده کیمهل ده کله ییکچیری المیری جیبلانقرمن بارشیدی . آله برپاراق آلان ایسه دیک قاپلی چالیور ، یانما ایڈیوردی . الضابطلری بر مدت سوروی . حکومت ثبات باشنده آرتاورد بطورنه خلی اولی اوزره شیلیری تبه ددی . قط برنده بلر آشنه داماد ارمهم باشا سلطنتندده حال استانبول کوزلقمیرمن برقاچ قلیس چشمه دن باشه والکیر برصامل قادی .

عی جانب

ده قول مکتی

۳

هر جیوون بر کاند . جیوونقرده کورول سوروز . مملک لوقاطه میانه کندی . نژیو جیوون . دیرام . مهور بلای ییلکیکیز برشیش کتکرم ایده کیم: هر جیوون بر اولاز . حق عین شرایط خنده بوون قاردهشلر آراسنده یله بویک فرقل وارد . بوکا رعنا بر درسخانه د طولانل و عین و دزبه تابع طولانل جیوونقرده پرفر او قدر کوزه چلریاز . بو و احتمال احتیاجک تولد ایشریک بر ضرورند . چونکه معلم برناج اولانی دکا کندی بوندر اجنی دوشونیر . هر ناننا قولایده وار طله کندیسه برین غذا آغیر کلیرده عضم ایده منسه سفده دوز . بر دها دوز یا سوروه سوروتوه تحبلی پتیرر ویا بارده برلوب پینار کیدر .

جیوونقرک معین سه لده تحصیلری بلاغاره چنبره لری ایته ده ک شایان تیدر . فقط اوله اولیورکه ، بو آتقی یوزده سکنه نصیب اولویور . یا یوزده بکرمیسی ناولویور ایته بویک یزی دوشونیرمی لازمدر .

علاصوم جیوونقر آراسنده ک مادی ویا منوی فرقل هیچ بر وقت عریطی و یا منار اولانل آراسنده ک فرقل قدر کوزه چلریاز . اوله دکلی یا یا نارسکر برنک کوزری اوزالمن کورمیور دیکری آغر ایڈیویور ، بر اوچجیمی تلفله مشکلات جگور ویا یازامور ، بر دردنجیسی عصیانکار ، حدید ، انزاسیز ، سرکشی ثبات برینجیمی غلا

[*] عید کرض صلیه ۷۸

- ۹۲ -